

DECIZIE

18 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul – Svetlana Filincova
Judecători – Dumitru Mardari, Maria Ghervas

examinînd recursul declarat de către Luca Tatiana și Catană Natalia,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Moisei
Maria împotriva lui Luca Tatiana și Catană Natalia privind constatarea nulității
contractului de donație și contractelor de vânzare-cumpărare a imobilului, cît și la
cerere reconvențională înaintată de către Luca Tatiana împotriva lui Moisei Maria
privind înlăturarea obstacolelor la folosirea imobilului,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, prin care
nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Luca Tatiana și Catană Natalia,

c o n s t a t ă:

La 06 octombrie 2009, Moisei Maria a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Luca Tatiana și Catană Natalia privind constatarea
nulității contractului de donație și contractelor de vânzare-cumpărare a
imobilului.

La 01 iulie 2010, Luca Tatiana a depus cerere reconvențională împotriva
lui Moisei Maria privind înlăturarea obstacolelor la folosirea imobilului.

Prin hotărîrea Judecătoriei Strășeni din 11 noiembrie 2015, acțiunea
înaintată de către Moisei Maria a fost admisă, s-a constatat nulitatea contractului
de donație a imobilului nr. 907 din 09 decembrie 2004, cu repunerea părților la
poziția inițială, s-a constatat nulitatea contractului de vânzare-cumpărare nr. 968
din 14 aprilie 2015, cu repunerea părților în poziția inițială, iar, acțiunea
reconvențională înaintată de către Luca Tatiana a fost respinsă.

La 25 noiembrie 2015, Luca Tatiana a declarat apel împotriva hotărîrii
primei instanțe, solicitînd admiterea cererii de apel, casarea hotărîrii Judecătoriei
Strășeni din 11 noiembrie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea

înaintată de către Moisei Maria să fie respinsă, iar, acțiunea reconvențională înaintată de către Luca Tatiana să fie admisă.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2016, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Luca Tatiana și i s-a explicat apelantei Luca Tatiana că dacă nu va prezenta cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat la depunerea apelului în sumă de 5444 lei, în termenul acordat pînă la data de 23 februarie 2016, ora 10:00, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele va fi restituită fără examinare.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Luca Tatiana și Catană Natalia, s-a acordat apelantelor termen de 10 zile din data recepționării prezentei încheieri, pentru înlăturarea neajunsurilor și prezentarea de către apelanta Catană Natalia a dovezii achitării taxei de stat în sumă de 4260 lei, iar, de către apelanta Luca Tatiana a taxei de stat în sumă de 2936 lei, s-a stabilit ședința de judecată pentru data de 06 aprilie 2016, ora 11:00.

La 04 aprilie 2016, Luca Tatiana și Catană Natalia au declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, solicitînd admiterea cererii de recurs, casarea încheierii instanței de apel cu emiterea unei decizii prin care pricina să fie remisă spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău la faza examinării cererii de apel.

În motivarea cererii de recurs a invocat că încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016 este ilegală și neîntemeiată, deoarece a fost emisă repetat de către Curtea de Apel Chișinău cu indicarea greșită a cuantumului taxei de stat necesare de a fi achitată de către apelanți pentru examinarea pricinii în ordine de apel.

Mai indică că la 28 ianuarie 2016, a înlăturat toate neajunsurile constatate prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2016, a depus cererea de apel motivată și a achitat taxa de stat în sumă totală de 5444 lei.

În conformitate cu art. 426 al. (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de trei luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a încheierii instanței de apel în partea ce ține de plata taxei de stat cu restituirea pricinii în instanța de apel pentru judecare de la faza primirii cererii de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din materialele dosarului rezultă că la 25 noiembrie 2015, Luca Tatiana și Catană Natalia au declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea cererii de apel, casarea hotărîrii Judecătorei Strășeni din 11 noiembrie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea înaintată de către Moisei Maria să fie respinsă, iar, acțiunea reconvențională înaintată de către Luca Tatiana să fie admisă.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2016, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Luca Tatiana și i s-a explicat apelantei Luca Tatiana că dacă nu va prezenta cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat la depunerea apelului în sumă de 5444 lei, în termenul acordat pînă la data de 23 februarie 2016, ora 10:00, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele va fi restituită fără examinare.

Ulterior, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2016, a fost admisă declarația de abținere a judecătorului Curții de Apel Chișinău, Domnica Manole, de la examinarea cererii de apel depuse de către Luca Tatiana și Catană Natalia.

Iar, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, nu s-a dat repetat curs cererii de apel depuse de către Luca Tatiana și Catană Natalia, s-a acordat apelantelor termen de 10 zile din data recepționării prezentei încheieri, pentru înlăturarea neajunsurilor și prezentarea de către apelanta Catană Natalia a dovezii achitării taxei de stat în sumă de 4260 lei, iar, de către apelanta Luca Tatiana a taxei de stat în sumă de 2936 lei, s-a stabilit ședința de judecată pentru data de 06 aprilie 2016, ora 11:00.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că recurenții Luca Tatiana și Catană Natalia au declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, respectiv instanța de recurs se va limita la examinarea legalității acestei încheieri.

Astfel, instanța de recurs consideră că încheierea recurată este adoptată în contradicție cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la faza de primire a procesului și cu aprecierea incompletă a probelor și circumstanțelor cauzei.

În conformitate cu art. 368 al. (1) Cod de Procedură Civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este

depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Actele cauzei atestă că Moisei Maria a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Luca Tatiana și Catană Natalia privind constatarea nulității contractului de donație și contractelor de vânzare-cumpărare a imobilului, prin urmare litigiul în cauză este unul patrimonial.

În conformitate cu art.83 alin.(2) Cod de Procedură Civilă, în acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează, că în cazul când cererea de chemare în judecată conține mai multe pretenții de sine stătătoare cu caracter patrimonial, taxa de stat se va calcula conform valorii fiecărei pretenții aparte art. 87 alin. (1) lit. k) Cod de Procedură Civilă.

Deci, instanța de apel întemeiat a concluzionat de a nu da curs cererii de apel depuse de Luca Tatiana și Catană Natalia, acordându-le termen pentru achitarea taxei de stat.

Totodată, Colegiul denotă că instanța de apel prin încheierea din 02 martie 2016 a constatat că apelanții urmează să achite plata taxei de stat și anume, de către Catană Natalia suma de 4260 lei, iar de către apelanta Luca Tatiana suma de 2936 lei.

La caz, instanța de recurs menționează că instanța de apel examinând chestiunea primirii pe rol a cererii de apel depuse de Luca Tatiana și Catană Natalia, eronat a calculat cuantumul taxei de stat ce urma a fi achitat de către apelanți.

Conform art.3 alin.(1) lit. j) din Legea taxei de stat, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești tariful taxei de stat se stabilește în cuantum de 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel greșit a constatat că cuantumul taxei de stat pentru examinarea cererii de apel depuse de către Luca Tatiana și Catană Natalia este 4260 lei pentru Catană Natalia, iar de către apelanta Luca Tatiana suma de 2936 lei.

Or, prin hotărîrea judecătorei Strășeni din 11 noiembrie 2015, instanța a dispus încasarea de la Luca Tatiana în beneficiul statului a taxei de stat în mărime de 1615, 38 lei, în situația în care Luca Tatiana a achitat doar 150 lei la înaintarea acțiunii(1615, 38 lei+150 lei=1765, 38 lei), prin urmare conform Legii taxei de stat, taxa calculată din suma valorii obiectului contractului de donație nr. 907 din 09 decembrie 2004, unde Luca Tatiana este parte la contract, în calitate de donatar, este($1765,38 \cdot 75\% = 1324,035$ lei).

La fel, prin hotărîrea judecătorei Strășeni din 11 noiembrie 2015, instanța a dispus încasarea de la Luca Tatiana și Catană Natalia taxa de stat în beneficiul statului în sumă de 5679, 74 lei, de la fiecare($5679,74 + 5679,74 = 11359,48$), prin urmare conform Legii taxei de stat, taxa calculată din suma valorii obiectului contractului de vânzare-cumpărare nr. 968 din 14 aprilie 2015, încheiat între Luca Tatiana, în calitate de vânzător și Catană Natalia, în calitate de cumpărător, este($11359,48 \cdot 75\% = 8519,61$ lei), respectiv câte 4259, 80 lei, de la fiecare.

Deci instanța de apel urma să specifice expres în cuprinsul încheierii menționate mărimea taxei de stat ce urmează a fi plătită (calculul), or, omiterea mențiunii privind cuantumul taxei de stat, impusă solicitantului la depunerea cererii în conținutul încheierii, prin care nu s-a dat curs cererii, poate avea incidență directă asupra accesului liber al persoanelor la o justiție echitabilă.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, consfințit de jurisprudența CEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, instanțele judecătorești urmează să examineze cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”, 5 conducându-se la soluționarea acestor cereri atât de normele dreptului național, cât și de prevederile Convenției și jurisprudenței CEDO.

Totodată, dreptul de acces la un tribunal urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

Pornind de la statuarea drepturilor și libertăților persoanei ca valori supreme, Colegiul relevă că instituția apelului împotriva hotărîrilor instanței de fond, este menită să asigure protecția efectivă a drepturilor și intereselor legitime

ale persoanelor fizice și juridice.

Astfel, reieșind din normele de drept reiterate, încheierea instanței de apel în partea contestată este neîntemeiat sub aspectul privind calcularea greșită și impunerea cuantumului taxei de stat în privința apelanților fapt ce a determinat ca accesul liber la justiție să fie efectiv limitat.

Având în vedere cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016 este neîntemeiată, ce impune necesitatea admiterii recursului, casării încheierii recurate și de a restitui pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la stadia primirii pe rol a cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 Cod de Procedură Civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Luca Tatiana și Catană Natalia.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Moisei Maria împotriva lui Luca Tatiana și Catană Natalia privind constatarea nulității contractului de donație și contractelor de vânzare-cumpărare a imobilului, cât și la cerere reconvențională înaintată de către Luca Tatiana împotriva lui Moisei Maria privind înlăturarea obstacolelor la folosirea imobilului, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecători

Dumitru Mardari

Maria Ghervas